

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-19>

УДК 355/359

Мирна Надія Володимирівна,

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції,
навчально-наукового інституту “Інститут державного управління”
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: mail4myrna@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-3351-5572>

Бірюкова Олександра Вадимівна,

аспірантка
кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції,
навчально-наукового інституту “Інститут державного управління”
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: md.press22@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ

Анотація. У статті проаналізовано державну інформаційну політику у сфері екологічної безпеки в умовах гібридних загроз, що постали внаслідок повномасштабної збройної агресії проти України. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю реагування на новий тип викликів, які поєднують фізичне знищення об'єктів довкілля з масштабними дезінформаційними кампаніями. Такі виклики формують багаторівневу загрозу для екологічної безпеки, інформаційної стійкості держави та довіри суспільства до органів влади. Репрезентативним прикладом є підрив Каховської ГЕС, що супроводжувався спланованою інформаційною атакою, спрямованою на дискредитацію України.

Метою статті є визначення ключових викликів для державної інформаційної політики у сфері екологічної безпеки в умовах гібридної війни та формулювання стратегічних орієнтирів для її вдосконалення. Теоретичною основою дослідження є міждисциплінарна методологія, що спирається на системний, безпековий та інформаційний підходи. Проаналізовано поняття інформаційної політики в публічному управлінні, її роль у забезпеченні екологічної безпеки як складової національної безпеки. Особливої ваги надано цифровим інструментам, які забезпечують відкритість, доступність і достовірність екологічних даних.

Як цитувати: Мирна Н. В., Бірюкова О. В. Інформаційна політика держави у сфері екологічної безпеки в умовах гібридних загроз: виклики та стратегічні орієнтири. *Державне будівництво*. 2025. № 1 (37). С. 264–283. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-19>

In cites: Myrna, N.V., Birukova, O.V. (2025). State Information Policy in the Field of Environmental Security under Hybrid Threats: Challenges and Strategic Guidelines. *State Formation*, no. 2 (36), 264–283. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-19> [in Ukrainian].

© Мирна Н. В., Бірюкова О. В., 2025

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

У статті запропоновано стратегічні орієнтири вдосконалення інформаційної політики у сфері екологічної безпеки: гармонізація з нормами ЄС, імплементація принципів відкритості та наукової обґрунтованості, інституційне закріплення інформаційної безпеки як компонента екологічної політики, посилення співпраці з громадськістю та науковою спільнотою, розвиток екологічної й медіаграмотності населення.

Результати дослідження можуть бути використані для удосконалення національної політики екологічної безпеки, нормативно-правових актів, формування державних стратегій у сфері інформаційної та екологічної безпеки, а також для посилення інформаційної стійкості України в умовах тривалої гібридної війни.

Ключові слова: *інформаційна політика, інформаційна безпека, екологічна безпека, національна безпека, гібридні загрози.*

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році спричинило не лише збройні руйнування, а й радикально трансформувало характер загроз у сфері національної безпеки. На жаль, сьогодні ми мусимо констатувати, що особливу небезпеку становлять у тому числі умисні екологічні катастрофи, які поєднуються з масованими інформаційними атаками, спрямованими на дестабілізацію суспільства та дискредитацію державних інституцій.

Сучасна гібридна агресія проти України не лише трансформує безпекові підходи, а й створює багатовимірні загрози для довкілля. Як підкреслює В. Бірюков, збройний конфлікт супроводжується комплексними екологічними ризиками, серед яких домінують масштабне забруднення водних і земельних ресурсів, поширення хімічно небезпечних і радіоактивних речовин, а також зростання ймовірності виникнення техногенних катастроф у разі руйнування промислових об'єктів, зокрема хімічних підприємств та атомних станцій. Окрім матеріальних руйнувань, війна завдає непоправної шкоди природним екосистемам і біорізноманіттю, спричиняючи деградацію природних угідь, втрату середовищ існування видів і поширення небезпечних забруднень. Системні порушення природоохоронного законодавства в зоні бойових дій – такі як несанкціоноване скидання відходів, незаконна вирубка лісів, ігнорування екологічних стандартів під час проведення будівельних робіт – значно погіршують стан довкілля та створюють серйозні ризики для здоров'я населення. Такі процеси не лише знижують екологічну стійкість територій, а й ускладнюють процеси відновлення у постконфліктний період, вимагаючи стратегічного підходу до екологічної інформаційної політики як складової національної безпеки [3].

З початком повномасштабної війни інформаційний простір України перетворився на мішень цілеспрямованої гібридної агресії, у межах якої одним з ключових інструментів впливу стало систематичне спотворення, маніпулювання та фальсифікація інформації. Особливо небезпечною виявилася така тактика у сфері охорони довкілля, де екологічна тематика дедалі частіше використовується у рамках інформаційно-психологічних операцій. Поширення неправдивих наративів про екоцид, катастрофічні наслідки техногенних аварій чи колапс екосистем стало невід'ємною частиною стратегічної комунікації противника.

Умови гібридної війни суттєво ускладнюють реалізацію традиційних механізмів забезпечення екологічної безпеки, поєднуючи фізичне знищення природних об'єктів з інтенсивним інформаційним впливом. Такі дії спрямовані на підрив довіри до державних інституцій, провокування соціальної тривожності та створення атмосфери невизначеності через маніпуляції екологічною інформацією. У цьому контексті виникає потреба у розробці нових підходів до інформаційної політики у сфері екологічної безпеки, здатної ефективно реагувати на виклики гібридної війни.

Показовим прикладом комплексного впливу гібридних загроз є підрив греблі Каховської гідроелектростанції у червні 2023 року, який спричинив одну з наймасштабніших техногенно-екологічних катастроф у новітній історії України. Цей акт супроводжувався цілеспрямованою інформаційною кампанією, спрямованою на перекладання відповідальності за подію на українську сторону, що засвідчує високий рівень координації між фізичними та інформаційними елементами агресії. Подібні ситуації демонструють подвійний характер сучасних гібридних викликів: поєднання матеріального ураження об'єктів природного середовища із формуванням викривленого інформаційного контексту, який здатен підривати довіру до офіційних джерел, ускладнювати антикризову комунікацію та знижувати ефективність управлінських рішень у сфері екологічної безпеки.

За цих умов формування ефективної державної інформаційної політики у сфері екологічної безпеки стає критично важливою передумовою забезпечення національної стійкості. Зростає потреба в переосмисленні підходів до такої політики, з урахуванням нової природи гібридних загроз і необхідності забезпечення відкритості, достовірності та оперативності екологічної інформації. Питання удосконалення державної політики у цьому напрямі постає як одне з ключових для забезпечення публічної довіри, сталого розвитку та зміцнення інформаційної безпеки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень засвідчує зростаючу увагу наукової спільноти до проблем екологічної безпеки як складової національної та колективної безпеки, зокрема в контексті адаптації міжнародних стандартів у сфері охорони довкілля. Питання правового забезпечення екологічної безпеки, запровадження екологічних стандартів та ролі державної політики в цьому процесі досліджувалися як вітчизняними, так і зарубіжними вченими. У працях З. Бжезинського та В. Вільямса розкрито глобальний вимір безпекових викликів і значення екологічного чинника в геополітичній стабільності. Українські дослідники, зокрема В. Горбулін, Г. Ситник, Л. Поляков та Д. Зеркалов, акцентували увагу на безпекових аспектах екологічної політики та інтеграції принципів сталого розвитку в державне управління. Проблеми інституційного забезпечення природоохоронної діяльності розглядалися у працях А. Качинського, А. Омарова та О. Харламової. Комплексні підходи до оцінки екологічної загрози в системі національної безпеки були запропоновані М. Хильком, В. Кушерцем, Є. Хлобистовим та

К. Гофманом. Незважаючи на ґрунтовність наявних досліджень, питання формування та реалізації інформаційної політики у сфері екологічної безпеки в умовах гібридної війни, що передбачає синергію фізичних і інформаційних загроз, досі залишається недостатньо вивченим і потребує подальшого комплексного аналізу.

Постановка завдання. Метою статті є визначення викликів, спричинених гібридними загрозами у сфері екологічної безпеки, та обґрунтування стратегічних орієнтирів удосконалення державної інформаційної політики для протидії цим викликам. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: проаналізувати теоретичні засади та нормативно-правову базу інформаційної політики у сфері екологічної безпеки; охарактеризувати сутність гібридних загроз та їх прояви щодо екологічної інформації; оцінити роль цифрових інструментів та інформаційної стійкості у протидії еко-загрозам; сформулювати стратегічні напрями вдосконалення державної інформаційної політики з урахуванням досвіду ЄС і міжнародних принципів.

Застосована методологія і методи. Методологічна база дослідження базується на міждисциплінарному підході, що поєднує елементи системного, комунікативного та стратегічно-безпекового аналізу. У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові методи: аналіз – для вивчення нормативно-правової бази, академічних джерел і практичних кейсів; синтез – для узагальнення отриманих результатів у цілісну аналітичну модель; методи індукції та дедукції – для формування логічних зв'язків між концептуальними категоріями.

Виклад основного матеріалу. Сучасна інформаційна політика розглядається як складне, багаторівневе явище, що охоплює регулювання, організацію та координацію процесів створення, поширення, зберігання й споживання інформації в суспільстві. У дослідницькій літературі вона трактується не лише як сукупність нормативно-правових рішень і державних заходів, а як стратегічний інструмент формування сталого інформаційного середовища, забезпечення прозорості, підзвітності та комунікації між владою, громадянами й медіа. Інформаційна політика охоплює як класичні механізми доступу до інформації, так і новітні технологічні рішення, включаючи цифровізацію, відкриті дані, інтеграцію інформаційних платформ. Її важлива функція – створення умов для своєчасного та достовірного інформування суспільства, особливо в умовах криз, конфліктів і загроз. Таким чином, сучасне розуміння інформаційної політики вимагає її осмислення як динамічного інструменту державного управління, що забезпечує не лише обіг інформації, а й стійкість до дезінформації, зміцнення суспільної довіри та гарантування інформаційних прав громадян.

Іншими словами, інформаційна політика встановлює «правила гри» в інформаційній сфері, визначає пріоритети і механізми управління інформаційними ресурсами та комунікаціями. У контексті публічного управління інформаційна політика є інструментом реалізації стратегічних

комунікацій і забезпечення інформаційної безпеки держави. Одним з актуальних напрямів сучасної наукової думки є осмислення державної інформаційної політики в умовах гібридної агресії. У дослідженні, опублікованому в журналі *Social and Legal Studios*, наголошується, що «гібридні загрози створюють нову правову й управлінську реальність, у якій держава змушена балансувати між свободою інформації та національною безпекою» [1]. Особливий акцент робиться на тому, що інформаційна політика має бути не лише реактивною, а й стратегічною, базуватися на довгостроковому плануванні та інституційному зміцненні системи комунікації держави.

Автори статті підкреслюють, що в умовах воєнного стану інформаційна політика потребує інтеграції до загальної архітектури національної безпеки: «Інформаційна безпека не може розглядатися як окремий сегмент — вона має бути невід’ємною частиною стратегій державного реагування на гібридні загрози» [1, с. 170]. У цьому контексті запропоновано створення єдиного стратегічного документу, який би визначав цілі, інструменти та індикатори ефективності інформаційної політики в умовах гібридної війни.

Крім того, важливу роль відіграє синергія державних інституцій, особливо РНБО, Центру протидії дезінформації та СБУ. Дослідники зазначають, що «відсутність належної координації між структурами, відповідальними за інформаційну політику та безпеку, створює вразливості, якими активно користується агресор» [1, с. 172]. Як відповідь на ці виклики, пропонується зміцнення міжвідомчої співпраці, а також впровадження індикаторів прозорості та звітності в інформаційній сфері.

Таким чином, аналіз показує, що ефективна інформаційна політика в умовах гібридної війни має спиратися не лише на правові й технологічні інструменти, а й на стратегічну візію, цінності демократичного врядування і високий рівень медіаграмотності населення [1].

Фундамент правового регулювання інформаційної політики в Україні закладено Законом України «Про інформацію» №2657-XII від 02.10.1992. Цей закон гарантує право кожного на інформацію і встановлює принципи інформаційних відносин, зокрема відкритість, доступність інформації, свободу її обміну, об’єктивність, достовірність, повноту та точність інформації. Відповідно до ст.2 Закону, основними принципами державної інформаційної політики є: гарантованість права на інформацію; відкритість і прозорість діяльності органів влади; рівний доступ громадян до інформаційних ресурсів; законність одержання, поширення й зберігання інформації; забезпечення інформаційної безпеки України [13]. Отже, чинна нормативна база закріплює вимоги, що безпосередньо стосуються і екологічної інформації – вона має бути доступною, достовірною та захищеною від неправомірного приховування чи викривлення.

Особливістю інформаційної політики у сфері екологічної безпеки є те, що вона перебуває на перетині двох сфер державної політики: інформаційної (комунікаційної) та екологічної. З одного боку, це частина загальної державної інформаційної політики, що спрямована на інформування суспільства про стан

довкілля, заходи з його охорони, екологічні ризики тощо. З іншого – це інструмент екологічної політики, адже без прозорого інформування неможливо забезпечити належну участь громадськості у вирішенні екологічних питань та контроль за дотриманням екологічного законодавства. Таким чином, інформаційна політика у сфері екологічної безпеки – це цілеспрямована діяльність держави щодо створення умов для вільного доступу до екологічної інформації, поширення науково обґрунтованих екологічних знань, протидії екологічній дезінформації та гарантування права громадян на безпечне довкілля. Вона є складовою екологічної політики держави і водночас невід’ємною частиною інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій.

Окремий аналіз сутності екологічної безпеки є необхідною передумовою для належного теоретичного і прикладного осмислення державної інформаційної політики у цій сфері. Як підкреслює М. Хилько, екологічна безпека як фундаментальний елемент національної безпеки має міждисциплінарний характер і охоплює як біофізичні, так і соціогуманітарні виміри, включаючи інформаційно-комунікаційні аспекти. Її забезпечення стосується не лише захисту природного середовища, а й охоплює життєво важливі інтереси особи, суспільства та держави в гарантованому доступі до безпечного середовища існування, що обумовлює потребу в комплексній інформаційній політиці з урахуванням цих особливостей [22].

Тому будь-яка інформаційна політика в екологічній сфері не може будуватися винятково на загальних принципах відкритості чи правдивості, вона має враховувати складну природу екологічної інформації – її наукову специфіку, динамічність, потенційну тривожність та суспільну чутливість.

Особливістю екологічної безпеки як об’єкта інформаційної політики є те, що загрози в цій сфері можуть мати кумулятивний, латентний або відкладений ефект. Наприклад, наслідки забруднення повітря, води або ґрунтів не завжди є миттєвими, але мають довготривалий вплив на здоров’я населення і екосистеми. Водночас інформація про такі загрози може бути складною для сприйняття, технічною за змістом або викликати соціальну тривогу. Це потребує від держави чітко структурованої, відповідальної і науково обґрунтованої інформаційної політики, яка б не лише інформувала громадян, а й формувала довіру до офіційних джерел, запобігала паніці та сприяла підвищенню екологічної свідомості. Відтак, дослідження інформаційної політики у сфері екологічної безпеки неможливе без попереднього з’ясування змісту, структури та особливостей самої екологічної безпеки як предмета регулювання.

Незважаючи на значущість екологічної безпеки, її концептуалізація в українських правових актах є фрагментарною і потребує подальшого уточнення.

Екологічна безпека базуючись на теоретичних концепціях та наукових дослідженнях знаходить своє втілення в практиці через впровадження екологічної політики, спрямованої на збереження біорізноманіття, раціональне використання природних ресурсів, зменшення викидів та інші стратегії для

забезпечення екологічної стійкості. Це включає в себе прийняття законодавства, спрямованого на заборону або обмеження діяльності, що може завдати шкоди довкіллю [2].

Екологічна безпека у сучасному розумінні – це такий стан навколишнього природного середовища, за якого забезпечено запобігання погіршенню екологічної ситуації та виникненню загроз для життя і здоров'я населення. В українському законодавстві базове визначення цього поняття закріплене в ст. 50 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 №1264-ХІІ, де зазначено: *«екологічна безпека – це стан довкілля, за якого запобігається погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей»*. Екологічна безпека гарантується громадянам України шляхом здійснення широкого комплексу взаємопов'язаних політичних, економічних, технічних, організаційно-правових та інших заходів, а діяльність фізичних чи юридичних осіб, що завдає шкоди довкіллю, може бути припинена за рішенням суду [16]. Отже, на законодавчому рівні екологічна безпека розглядається як стан захищеності життєво важливих інтересів людини і суспільства від екологічних загроз, що досягається системою державних заходів.

У системі національної безпеки екологічна безпека посідає важливе місце нарівні з воєнною, економічною, інформаційною та іншими видами безпеки. Стаття 50 Конституції України встановлює, що кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування шкоди, заподіяної порушенням цього права. Також Основний Закон гарантує громадянам право вільного доступу до інформації про стан довкілля та право на її поширення, і забороняє приховування такої інформації [9]. Ця конституційна норма не лише декларує екологічні права, але й по суті інтегрує екологічну та інформаційну складові безпеки: доступ до екологічної інформації визнаний невід'ємною умовою реалізації права на безпечне довкілля.

На законодавчому рівні статус екологічної безпеки як складової національної безпеки підтверджено Законом України «Про національну безпеку України» №2469-VIII від 21.06.2018. Цей акт визначає основні принципи та напрями державної політики у сфері національної безпеки і оборони. Зокрема, Закон проголошує, що державна політика у сферах національної безпеки спрямовується на забезпечення воєнної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо [14].

Таким чином, екологічна безпека офіційно включена до пріоритетів нацбезпеки на рівні з інформаційною безпекою. Це означає, що загрози довкіллю трактуються як загрози національним інтересам, а захист довкілля - як частина загальнодержавної системи безпеки. Аналогічно, Стратегія національної безпеки України (схвалена Указом Президента №392/2020) серед ключових завдань визначає захист *«навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій»* та гарантування населенню безпечних умов життєдіяльності [18].

Сучасні підходи до трактування екологічної безпеки акцентують увагу на тому, що вона полягає не лише у відверненні масштабних катастроф, але й у

запобіганні поступовій деградації природного середовища, здатної спричинити довготривалі негативні наслідки для суспільства та держави. Вітчизняні науковці В. Горбулін та А. Качинський, аналізуючи стратегічні засади безпеки, підкреслили: «екологічна безпека є складовою національної безпеки, що забезпечує захищеність життєво важливих інтересів людини, суспільства, довкілля та держави від загроз, створюваних антропогенними чи природними факторами» [4].

Таким чином, в контексті дослідження інформаційної політики держави, екологічна безпека постає як її ключовий об'єкт: ефективне гарантування безпечного стану довкілля потребує цілеспрямованого інформаційного супроводу – з акцентом на прозорість, достовірність, недопущення маніпуляцій, своєчасне реагування на загрози та залучення громадськості до процесів екологічного контролю.

Українське законодавство містить розгалужений комплекс нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері екологічної інформації та політики відкритості довкіллевих даних. До конституційних основ належить вже згадана стаття 50 Конституції України, що гарантує право громадян на доступ до екологічної інформації та забороняє засекречування таких відомостей [9]. Це положення узгоджується з міжнародними зобов'язаннями України і створює фундамент для подальшої деталізації в законах.

У нормативно-правовому полі України питання інформаційної політики у сфері екологічної безпеки регулюється низкою законів, які відображають як загальні принципи інформаційної відкритості, так і специфіку екологічної тематики. Зокрема, Закон України «Про інформацію» (1992 р.) закладає базові принципи інформаційних відносин, включаючи обов'язок органів державної влади забезпечувати відкритість, прозорість своєї діяльності, створювати інформаційні ресурси та системи, а також гарантувати інформаційну безпеку. В контексті екологічної безпеки це означає, що екологічна інформація – про стан довкілля, джерела ризику, заходи охорони тощо – має бути загальнодоступною, повною та достовірною [13].

Правові гарантії права громадян на екологічну інформацію конкретизуються у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991 р.). Стаття 25 цього закону зобов'язує державу інформувати населення про стан довкілля та передбачає участь громадськості в обговоренні рішень, що можуть вплинути на екологічну ситуацію – положення, що узгоджуються з вимогами Орхуської конвенції. У статті 50 цього ж закону міститься законодавче визначення екологічної безпеки як стану довкілля, що унеможливорює погіршення екологічної ситуації і загрозу для здоров'я людини, а також передбачається комплексний механізм її гарантування, який включає інформаційну складову [16].

Закон України «Про національну безпеку» (2018 р.) інтегрує екологічну безпеку до сфери національних пріоритетів, закріплюючи, що об'єктом державного захисту є, зокрема, навколишнє природне середовище, з метою

протидії надзвичайним ситуаціям [14]. Це означає, що інформаційна політика у сфері екологічної безпеки не може функціонувати ізольовано, а має бути узгодженою з загальнодержавною системою стратегічних комунікацій та безпеки.

Окреме місце у системі нормативного забезпечення займають закони, спрямовані на забезпечення екологічної гласності та участі громадськості у прийнятті рішень. Серед них - Закон «Про оцінку впливу на довкілля» (2017 р.) [17], Закон «Про стратегічну екологічну оцінку» (2018 р.) [20] та оновлення законодавства про доступ до публічної інформації (2015 р.) [12]. Зазначені нормативно-правові акти закріплюють обов'язок органів публічної влади щодо забезпечення належного рівня екологічної інформаційної відкритості, зокрема через системне оприлюднення екологічно значущих даних, проведення процедур громадського обговорення та забезпечення безперешкодного доступу громадськості до звітів про оцінку впливу на довкілля та інших аналітичних документів.

У контексті цифрової трансформації екологічного управління дедалі більшого значення набуває застосування інноваційних підходів до збору, обробки та поширення екологічної інформації. Розробка електронних платформ і впровадження відкритих реєстрів стали важливим інструментом забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади та поглиблення взаємодії з громадськістю. Такі технологічні рішення сприяють не лише посиленню громадського контролю, а й формують підґрунтя для своєчасного реагування на екологічні виклики, зокрема в умовах гібридних загроз.

Водночас запровадження воєнного стану призвело до тимчасового обмеження доступу до низки інформаційних ресурсів, що викликало стурбованість серед експертної спільноти. Такі дії можуть розглядатися як потенційне порушення міжнародних зобов'язань України, зокрема вимог Орхуської конвенції, яка гарантує право громадськості на доступ до екологічної інформації навіть у кризових умовах. Як зазначає Ільків Н., воєнний стан обумовив часткове згортання процедур екологічної оцінки, що істотно обмежило можливості участі громадськості та суперечить як національному законодавству, так і міжнародним стандартам. Припинення або обмеження функціонування публічних реєстрів не повинно слугувати підставою для повної втрати доступу до інформації, що становить суспільний інтерес. Авторка підкреслює, що у процесі повоєнного відновлення України надзвичайно важливо інтегрувати екологічний компонент у загальну стратегію відновлення, а принцип сталого розвитку має стати основоположним у розробці відповідних програм і заходів [5].

На стратегічному рівні орієнтири державної політики визначені в таких документах як *Стратегія державної екологічної політики України* на період до 2030 року (затв. Законом №2697-VIII від 28.02.2019 р.), яка закріплює стратегічні цілі щодо збереження довкілля і формування екологічно свідомого суспільства. Серед принципів – екологізація державного управління, інтеграція

екополітики до секторальних політик, розвиток екологічної освіти. Інформаційна прозорість є передумовою виконання цієї Стратегії, адже проголошується необхідність доступу громадськості до екологічних даних та впровадження електронних сервісів (як-от система «Відкрите довкілля») [15].

Формування в Україні комплексної системи екологічної безпеки та посилення її спроможності адаптуватися до кліматичних змін, забезпечуючи стійкість довкілля та захист населення від екологічних загроз потребувало розробки *Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року* (схвалена розпорядженням КМУ від 20.10.2021 р. №1363-р) [21]. Стратегія передбачає всебічне врахування наслідків зміни клімату для ключових секторів економіки та інтеграцію адаптаційних заходів у політики сталого розвитку. Серед її важливих напрямів – підвищення екологічної обізнаності громадян, розвиток ефективної системи екологічного моніторингу з відкритим і зручним доступом до даних, а також вдосконалення нормативно-правової бази у сфері доступу до екологічної інформації та активне залучення громадськості до процесів прийняття рішень. Таким чином, відкритість даних і інформування є одним зі стратегічних інструментів забезпечення екобезпеки та стійкості до кліматичних загроз.

Окреме місце у системі стратегічного регулювання інформаційного простору України посідає *Доктрина інформаційної безпеки України*, затверджена Указом Президента №47/2017 від 25 лютого 2017 року. Попри те, що документ у першу чергу спрямований на протидію дезінформації, інформаційним атакам та зовнішній пропаганді, в ньому також наголошено на необхідності протидії спеціальним інформаційним операціям, здатним завдати шкоди національним інтересам у різних сферах, зокрема в екологічній. Доктрина визначає розвиток систем моніторингу інформаційного простору, оперативного виявлення фейкових повідомлень і створення механізмів реагування як пріоритетні завдання державної політики. Ураховуючи, що екологічна тематика дедалі частіше стає об'єктом маніпуляцій і деструктивного впливу в межах гібридної війни, її інтеграція в систему національної інформаційної безпеки набуває особливої актуальності [19].

Підсумовуючи, можна констатувати, що в Україні наразі сформовано базове нормативно-правове підґрунтя, яке закріплює право громадян на доступ до достовірної та своєчасної інформації про стан навколишнього природного середовища, а також визначає обов'язок держави гарантувати відкритість і прозорість у цій сфері. Конституційні норми, профільне екологічне законодавство й стратегічні документи спільно окреслюють ключові вимоги до наукової обґрунтованості, повноти та достовірності екологічної інформації. Водночас подальший розвиток державної політики потребує запровадження ефективних інституційних і комунікаційних механізмів практичної реалізації цих норм, з обов'язковим урахуванням викликів, пов'язаних із гібридним інформаційним впливом, що дедалі частіше використовує екологічну тематику як інструмент дестабілізації.

Продовжуючи логіку аналізу нормативно-правового забезпечення екологічної інформаційної політики на національному рівні, доцільно розглянути міжнародно-правовий вимір, який суттєво впливає на формування відповідних стандартів в Україні. Зокрема, важливу роль у цьому контексті відіграють міжнародні зобов'язання, взяті Україною в межах інтеграції до європейської правової спільноти. Україна як учасниця приєдналася до низки міжнародних правових актів, що встановлюють стандарти доступу до екологічної інформації та залучення громадськості до прийняття рішень. Центральним серед них є Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція), яка зобов'язує держави забезпечувати вільний доступ до екологічної інформації, участь громадськості у відповідних процесах і право на правовий захист у разі порушення екологічних прав [6]. Її положення імплементовано в українські закон про оцінку впливу на довкілля (далі -ОВД), стратегічну екологічну оцінку (далі – СЕО), а також у законодавство про доступ до публічної інформації. Таким чином, національна правова база розвивається у взаємозв'язку з європейськими стандартами, що сприяє гармонізації підходів та формуванню цілісної системи екологічної інформаційної політики.

На рівні Європейського Союзу ключовим нормативно-правовим актом у сфері доступу до екологічної інформації є Директива 2003/4/ЄС Європейського парламенту і Ради від 28 січня 2003 року про доступ громадськості до інформації про навколишнє природне середовище. Згідно з її положеннями, органи публічної влади зобов'язані надавати екологічну інформацію на запит будь-якої особи, незалежно від необхідності обґрунтування інтересу, а також забезпечувати активне поширення такої інформації шляхом оприлюднення звітів, результатів моніторингу стану довкілля та через функціонування електронних інформаційних ресурсів. Україна, у рамках виконання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, взяла на себе зобов'язання імплементувати положення цієї директиви у національне законодавство [11]. Важливим кроком гармонізації національного законодавства з правом ЄС стало схвалення Кабінетом Міністрів України у 2019 році Концепції створення цифрової системи «Відкрите довкілля», яка має на меті забезпечення відкритого, технологічно зручного доступу громадськості до екологічної інформації шляхом інтеграції даних у єдиний інформаційний простір.

Крім Орхуської конвенції та директиви ЄС, до важливих міжнародних документів належать Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті [7], Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані [8], документи Європейського екологічного агентства та резолюції Генасамблеї ООН щодо боротьби з екологічною дезінформацією. Міжнародні стандарти передбачають максимальну відкритість, достовірність і системність в екологічній інформаційній політиці. В сучасних умовах гібридної війни, коли інформаційна екологічна тематика активно використовується

ворогом у пропагандистських цілях, дотримання міжнародних зобов'язань стає не лише правовим, а й безпековим імперативом.

Одним із ключових викликів реалізації державної політики, особливо в умовах воєнного стану, є забезпечення належної міжвідомчої координації. В умовах формування та впровадження інформаційної політики у сфері екологічної безпеки координація дій різних суб'єктів набуває особливого значення. Вона передбачає, зокрема, забезпечення цілісного інформаційного підходу, що виражається в узгодженості позицій державних органів, уніфікації комунікаційних меседжів, синхронності реакцій на кризові ситуації та запобіганні суперечливості або фрагментованості у публічних повідомленнях. Недостатня скоординованість у цій сфері може призводити до інформаційного вакууму, зниження довіри з боку громадськості, а також створювати сприятливі умови для поширення дезінформації, особливо з боку зовнішнього агресора.

У відповідь на зростання ризиків інформаційного та гібридного характеру в екологічній сфері в Україні сформовано багаторівневу систему кризової комунікації, яка поєднує зусилля центральних органів влади, місцевого самоврядування, засобів масової інформації, експертного середовища та громадянського суспільства. Одним із ключових елементів цієї системи є функціонування урядових платформ для координації дій у надзвичайних ситуаціях. Зокрема, у випадку масштабних екологічних катастроф, таких як підриг Каховської ГЕС, інформаційну координацію забезпечує Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, яка формує офіційні повідомлення, спрямовані на уніфікацію наративів у публічному просторі та мінімізацію впливу дезінформації.

Забезпечення оперативного доступу до перевіреної інформації здійснюється через офіційні канали органів державної влади, включаючи Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державну службу з надзвичайних ситуацій, РНБО та Центр протидії дезінформації. Завдяки налагодженій співпраці з провідними національними медіа та інформаційним марафоном "Єдині новини", офіційна екологічна інформація швидко доводиться до широкої аудиторії з використанням експертних коментарів. Важливою ланкою інформаційної політики виступають органи місцевого самоврядування, які забезпечують комунікацію на рівні громад через гучномовці, чат-боти, мобільні застосунки, зокрема інтеграцію в систему сповіщень додатку «Дія».

Участь громадянського суспільства та експертного середовища виявляється критично важливою в процесі протидії екологічній дезінформації. Низка екологічних НУО (наприклад, коаліція EcoUkraine) та академічних установ (зокрема НАН України) долучаються до моніторингу ситуації, аналізу наслідків екозлочинів, публікації наукових висновків. Подібна взаємодія посилює легітимність державної інформаційної політики та забезпечує додаткові канали раннього реагування на фейки та спроби маніпуляцій, що особливо важливо в умовах гібридної війни.

Один із ключових висновків, що випливають із досвіду протидії дезінформаційним загрозам у сфері охорони довкілля, полягає в усвідомленні вразливості фрагментованих та закритих джерел екологічної інформації до зовнішніх маніпулятивних впливів. За відсутності єдиної системи комунікації такі джерела можуть стати об'єктом спотворення або використання в інформаційно-психологічних операціях. Натомість консолідація даних у межах відкритих і прозорих інформаційних ресурсів істотно підвищує стійкість інформаційного середовища, сприяє зростанню довіри громадськості до офіційної інформації та посилює адаптивність системи управління в кризових умовах. У зв'язку з цим пріоритетним напрямом державної політики має стати створення та впровадження Єдиної екологічної інформаційної платформи України як комплексного інструменту інтеграції, верифікації та публічного поширення екологічно значущої інформації.

Концепція такої платформи, відома під назвою «Відкрите довкілля» [10], вже схвалена урядом. Йдеться про інтегровану автоматизовану систему, що збирає в єдиний портал всі наявні екологічні реєстри, бази даних, сервіси моніторингу та модулі взаємодії з громадянами і бізнесом. Фактично, це екологічний інформаційний хаб, де у режимі реального часу буде доступна: офіційна інформація про стан довкілля (моніторингові показники, дані спостережень); інформація про дозвільні документи, екологічні оцінки, перевірки (те, що зараз розкидане по різних сайтах); інтерактивні карти екологічних проблем (місця забруднень, екологічних ризиків, наслідків воєнних дій тощо); можливість подавати звернення, скарги, брати участь у обговореннях (елемент громадської участі); система оповіщення про надзвичайні ситуації екологічного характеру.

Запровадження єдиної національної інформаційної платформи у сфері екологічної безпеки сприятиме як зміцненню інформаційної стійкості держави, так і підвищенню довіри громадян до офіційних джерел. Централізований доступ до достовірної та своєчасної екологічної інформації мінімізує можливості для поширення маніпулятивних або фейкових повідомлень, ускладнюючи роботу пропагандистських структур. Водночас передбачуваність і відкритість таких даних сприяють формуванню у громадян відчуття безпеки та знижують рівень тривожності, особливо в умовах кризових ситуацій.

Спираючись на проведений аналіз, можна окреслити стратегічні напрями, на яких має базуватися майбутня державна інформаційна політика для успішного забезпечення екологічної безпеки в умовах гібридних загроз.

Одним з основних напрямів має стати гармонізація національного законодавства із законодавством ЄС та міжнародними стандартами.

Україна послідовно реалізує курс на європейську інтеграцію, що передбачає гармонізацію національного законодавства з правом Європейського Союзу. У сфері доступу до екологічної інформації це означає повну імплементацію положень Орхуської конвенції та відповідних директив ЄС, зокрема Директиви 2003/4/ЄС. Попри досягнутий прогрес, зберігається низка

сфер, що потребують подальшого вдосконалення. Зокрема, на рівні національного законодавства доцільно нормативно закріпити принцип презумпції відкритості екологічної інформації, згідно з яким будь-які екологічно значущі відомості мають бути загальнодоступними, якщо не існує обґрунтованих винятків.

У контексті формування стійкої інформаційної політики у сфері екологічної безпеки доцільним є урахування напрацювань Європейського Союзу у сфері протидії дезінформації. Зокрема, Україна може адаптувати окремі положення Європейського кодексу практик з протидії дезінформації (редакція 2022 року), інтегрувавши екологічну складову до національної стратегії інформаційної безпеки. Це може включати, зокрема, механізми співпраці з цифровими платформами з метою запровадження зобов'язань щодо прозорого моніторингу та звітування про видалення або маркування фейкової інформації екологічного характеру.

Важливим напрямом є також посилення участі України у міжнародних системах екологічного моніторингу й обміну даними, зокрема шляхом приєднання до таких ініціатив, як Міжнародна система звітності про радіаційні інциденти МАГАТЕ (IRS). Розширення участі в глобальних інформаційних мережах не лише сприяє підвищенню якості екологічного контролю, а й ускладнює маніпулятивні втручання з боку ворожої пропаганди, яка прагне ізолювати національний інформаційний простір. За цих умов європейська інтеграція та правова гармонізація набувають ширшого значення: вони демонструють відданість України міжнародним стандартам відкритості, підзвітності та наукової достовірності, що нівелює дискредитаційні наративи, спрямовані на делегітимізацію української державності.

Визначення фундаментальних принципів є критично важливою передумовою для формування ефективної стратегії державної інформаційної політики у сфері екологічної безпеки. Така стратегія повинна забезпечувати довіру суспільства, послідовність державної позиції та здатність до швидкого реагування у кризових умовах, зокрема під час інформаційно-психологічних атак.

Серед ключових принципів необхідно виокремити прозорість, яка передбачає не лише реагування на інформаційні запити, а й проактивне поширення екологічно значущої інформації, включно з визнанням проблем і ризиків. Принцип наукової достовірності вимагає використання перевірених джерел, залучення експертного середовища та чіткого розмежування між підтвердженими фактами та попередніми оцінками. Оперативність і регулярність передбачають своєчасне інформування в умовах надзвичайних ситуацій, з акцентом на перше повідомлення впродовж години та регулярні оновлення. Гуманітарна чутливість означає дотримання виваженого емоційного тону комунікації з урахуванням потреб та емоційного стану населення. Принцип консистентності передбачає узгодженість дій та повідомлень усіх суб'єктів владних повноважень шляхом дотримання внутрішніх інформаційних протоколів.

Ефективність інформаційної політики держави у сфері екологічної безпеки значною мірою залежить від рівня залучення громадськості, наукової спільноти та освітніх інституцій до процесів її розроблення, реалізації та оцінювання. Сучасні інформаційні виклики, особливо в умовах війни, вимагають не лише вертикального адміністрування, а й горизонтальної взаємодії з соціально активними акторами, що формують інформаційне середовище.

Залучення громадських екологічних організацій, які мають високий кредит довіри на місцевому рівні та володіють глибоким розумінням специфіки регіональних проблем, дозволяє забезпечити більшу релевантність і цільовість державних комунікацій. Їх участь у плануванні та моніторингу інформаційних кампаній у таких сферах, як управління водними ресурсами, поводження з відходами чи адаптація до кліматичних змін, сприяє підвищенню якості стратегічних рішень.

Окремий напрям – це формування критично мислячого, екологічно обізнаного громадянина. Інтеграція екологічної та інформаційної грамотності до змісту шкільної та позашкільної освіти є стратегічною інвестицією в стійкість суспільства. Навчальні програми, що навчають перевіряти джерела, аналізувати екологічну інформацію та розпізнавати маніпуляції, повинні поєднуватися з підтримкою громадських ініціатив: марафонів, журналістських конкурсів, тренінгів для медіа та активістів.

Нарешті, стійкість до дезінформаційних загроз неможлива без високого рівня довіри між громадянами та органами влади. Забезпечення відкритого діалогу, оперативного реагування на запити, доступності пояснень щодо прийнятих рішень і визнання помилок – усе це формує атмосферу взаємної відповідальності та підвищує легітимність державної політики у сфері екологічної безпеки.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що інформаційна політика держави у сфері екологічної безпеки постає як ключовий інструмент забезпечення не лише екологічної безпеки, а й загальної стійкості держави. В умовах воєнної агресії, техногенних викликів та дезінформаційних кампаній правдиве, своєчасне й узгоджене інформування населення про стан довкілля набуває стратегічного значення. Екологічна інформація більше не є лише питанням доступу до публічних даних – вона перетворюється на елемент національної безпеки, індикатор довіри громадян до держави та запобіжник масовим панічним настроям.

У сучасних умовах забезпечення екологічної інформаційної безпеки вимагає не лише наявності відповідного нормативно-правового регулювання, що гарантує право громадян на доступ до інформації про стан довкілля, а й ефективного впровадження передбачених норм на практиці. Актуальним завданням є вдосконалення процедур оприлюднення екологічно значущих даних, скорочення термінів реагування органів влади на інформаційні запити, розвиток цифрової інфраструктури екологічної відкритості, а також формування системи проактивної комунікації в умовах кризових ситуацій.

Ефективна протидія дезінформації в екологічній сфері потребує міжвідомчої скоординованості, впровадження стандартизованих протоколів оперативного інформування у надзвичайних обставинах, а також інституційного залучення громадських екологічних організацій, наукового середовища та засобів масової інформації до формування і реалізації державної інформаційної політики.

Таким чином, інформаційна політика у сфері екологічної безпеки повинна еволюціонувати в напрямі інтегрованої, відкритої, доказової та гуманітарно чутливої моделі, яка дозволяє ефективно реагувати на нові виклики гібридного характеру.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі впливу інформаційних загроз на екологічну поведінку населення, вивченні ефективності механізмів контрдезінформації, а також у розробці науково обґрунтованих стандартів кризового інформування. Актуальним також є порівняльне дослідження практик країн Європейського Союзу у сфері екологічної інформаційної безпеки, що дозволить адаптувати успішні моделі до українського контексту. Подальше вивчення цих аспектів сприятиме формуванню сучасної інформаційної політики, здатної гарантувати екологічну безпеку в умовах зростаючої нестабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Balan S., Balan L., Vorotynskyu V., Rybak I., Tarasiuk V. State information policy in the context of hybrid threats: Legal and political aspects. *Social & Legal Studios*. 2025. 8(1). P. 165–178. URL: <https://sls-journal.com.ua/uk/journals/tom-8-1-2025/derzhavna-informatsiyna-politika-v-umovakh-gibridnikh-zagroz-pravovi-ta-politichni-aspekti>
2. Білоконь М., Мирна Н. Екологічна безпека в умовах гібридних загроз та зовнішньої агресії. *Наукові перспективи. Серія «Державне управління»*. 2024. №1(43). С. 81–100. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1\(43\)-81-100](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1(43)-81-100)
3. Бірюков В. В. Публічне управління природоохоронною діяльністю в системі колективної безпеки: сучасні загрози для України та відповіді на них. *Актуальні проблеми державного управління*. 2022. № 2 (61). С. 25–37. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-2-02>
4. Горбулін В. П., Качинський А. Б. Системно-концептуальні засади стратегії національної безпеки України : монографія. Київ : ДП «НВЦ «Євроатлантикінформ», 2007. 592 с.
5. Ільків Н. В. Проблеми реалізації окремих організаційно-правових форм забезпечення екологічної безпеки в умовах воєнного стану та перспективи їх удосконалення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2023. № 2. С. 40–47. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/view/574/567>
6. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція) від 25.06.1998 р. № 994_015. Дата оновлення: 27.05.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text (дата звернення: 27.04.2025).
7. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті від 25.02.1991 р. № 995_272. Дата оновлення: 04.06.2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text (дата звернення: 27.04.2025).
8. Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані від 13.11.1979 р. № 995_223. Дата оновлення: 30.11.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_223#Text (дата звернення: 27.04.2025).

9. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://constitution.in.ua/articles/50/> (дата звернення: 27.04.2025).
10. Національна система «Відкрите довкілля». URL: <http://openenvironment.org.ua/index.htm?sl=UA>
11. Про доступ громадськості до інформації про навколишнє природне середовище та про скасування Директиви Ради 90/313/ЄЕС: Директива 2003/4/ЄС Європейського парламенту і Ради від 28.01.2003 р. № 984_017-03. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_017-03#Text
12. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. Дата оновлення: 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
13. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657. Дата оновлення: 14.06.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
14. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469. Дата оновлення: 09.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
15. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 р. № 2697. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
16. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
17. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 р. № 2059. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
18. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 р. «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента від 14.09.2020 р. № 392/2020. Дата оновлення: 07.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
19. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25.02.2017 р. № 47/2017. Дата оновлення: 30.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
20. Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України від 20.03.2018 р. № 2354. Дата оновлення: 09.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
21. Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 р. № 1363-2021-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.04.2025).
22. Хилько М. І. Екологічна безпека як фундаментальна складова національної безпеки. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки*. 2021. С. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.31558/2617-0248.2021.6.11>

Конфлікт інтересів.

Автори заявляють, що конфлікту інтересів щодо публікації цього рукопису немає.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2025 р.

Стаття рекомендована до друку 01.04.2025 р.

Myrna N. V.,

*PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of Law, National Security and European Integration Chair,
Education and Research Institute of Public Administration
of V. N. Karazin Kharkiv National University,
4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: mail4myrna@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-3351-5572>*

Birukova O. V.,

*Postgraduate Student of Law, National Security and European Integration Chair,
Education and Research Institute of Public Administration
of V. N. Karazin Kharkiv National University,
4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: md.press22@gmail.com*

STATE INFORMATION POLICY IN THE FIELD OF ENVIRONMENTAL SECURITY UNDER HYBRID THREATS: CHALLENGES AND STRATEGIC GUIDELINES

Annotation. The article analyzes the state information policy in the field of environmental security under the conditions of hybrid threats arising from the full-scale armed aggression against Ukraine. The relevance of the study stems from the need to respond to a new type of challenges that combine the physical destruction of environmental objects with large-scale disinformation campaigns. These challenges pose a multi-level threat to environmental security, the state's informational resilience, and public trust in government institutions. A representative example is the destruction of the Kakhovka Hydroelectric Power Plant, which was accompanied by a coordinated information attack aimed at discrediting Ukraine.

The aim of this article is to identify key challenges for the state information policy in the field of environmental security during hybrid warfare and to formulate strategic guidelines for its improvement. The theoretical foundation of the study is based on an interdisciplinary methodology incorporating systemic, security-oriented, and informational approaches. The concept of information policy in public administration is analyzed, along with its role in ensuring environmental security as an integral component of national security. Special attention is paid to digital tools that enable transparency, accessibility, and reliability of environmental data.

The article proposes strategic directions for enhancing information policy in the field of environmental security, including harmonization with EU norms, implementation of principles of openness and scientific validity, institutional consolidation of information security as a component of environmental policy, strengthening cooperation with civil society and the scientific community, and fostering environmental and media literacy among the population.

The results of the study can be used to improve national environmental security policy, relevant legislation, and governmental strategies in the fields of information and environmental security, as well as to enhance Ukraine's informational resilience in the context of prolonged hybrid warfare.

Keywords: *information policy, information security, environmental security, national security, hybrid threats.*

REFERENCES

1. Balan S., Balan L., Vorotynskyy V., Rybak I., Tarasiuk V. (2025). State information policy in the context of hybrid threats: Legal and political aspects. *Social & Legal Studios*, 8(1), 165–178. URL: <https://sls-journal.com.ua/uk/journals/tom-8-1-2025/derzhavna-informatsiyna-politika-v-umovakh-gibridnikh-zagroz-pravovi-ta-politichni-aspekti>

2. Bilokon, M., Myrna, N. (2024). Environmental safety in conditions of hybrid threats and external aggression. *Scientific perspectives. Series: Public Administration, no. 1(43), 81–100*. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1\(43\)-81-100](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1(43)-81-100)
3. Biryukov, V.V. (2022). Public management of environmental protection activities in the collective security system: current threats to Ukraine and responses to them. *Current Issues of Public Administration, no. 2 (61), 25–37*. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-2-02>
4. Gorbulin, V.P., Kachynsky, A.B. (2007). Systemic and conceptual foundations of Ukraine's national security strategy: monograph. Kyiv: DP “NVTs ”Euroatlanticinform”. 592 p.
5. Ilkiv, N.V. (2023). Problems of implementing certain organizational and legal forms of ensuring environmental safety in conditions of martial law and prospects for their improvement. *Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs. Legal Series, no. 2, 40–47*. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/view/574/567>
6. Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention) of 25 June 1998 No. 994_015. Date of update: 27 May 2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text (accessed on 27.04.2025).
7. Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context of February 25, 1991, No. 995_272. Date of update: June 4, 2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text (accessed on 27 April 2025).
8. Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution dated November 13, 1979, No. 995_223. Date of update: November 30, 1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_223#Text (accessed on 27 April 2025).
9. Constitution of Ukraine dated 28 June 1996 No. 254k/96-VR. Date of update: 01.01.2020. URL: <https://constitution.in.ua/articles/50/> (date of access: 27.04.2025).
10. National system “Open Environment”. URL: <http://openenvironment.org.ua/index.htm?sl=UA>
11. On public access to information on the environment and repealing Council Directive 90/313/EEC: Directive 2003/4/EC of the European Parliament and of the Council of 28.01.2003 No. 984_017-03. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_017-03#Text
12. On access to public information: Law of Ukraine dated January 13, 2011, No. 2939. Date of update: October 8, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (date of access: 27.04.2025).
13. About information: Law of Ukraine dated October 2, 1992, No. 2657. Updated: June 14, 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (accessed: April 27, 2025).
14. On National Security of Ukraine: Law of Ukraine No. 2469 dated 21.06.2018. Date of update: 09.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (accessed on 27 April 2025).
15. On the Basic Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period until 2030: Law of Ukraine No. 2697 of 28 February 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (accessed on 27 April 2025).
16. On Environmental Protection: Law of Ukraine No. 1264 of 25 June 1991. Date of update: November 15, 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (accessed on April 27, 2025).
17. On Environmental Impact Assessment: Law of Ukraine No. 2059 of May 23, 2017. Date of update: November 15, 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> (accessed on 27 April 2025).
18. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 14, 2020, “On the National Security Strategy of Ukraine”: Decree of the President dated September 14, 2020, No. 392/2020. Updated: January 7, 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (accessed on 27 April 2025).
19. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated December 29, 2016, “On the Doctrine of Information Security of Ukraine”: Decree of the President

of Ukraine dated February 25, 2017, No. 47/2017. Date of update: December 30, 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text> (accessed on 27 April 2025).

20. On Strategic Environmental Assessment: Law of Ukraine No. 2354 of 20 March 2018. Date of update: 09.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text> (date of access: 27.04.2025).

21. On the approval of the Strategy for Environmental Security and Adaptation to Climate Change for the period until 2030: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 20, 2021, No. 1363-2021-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text> (accessed on 27 April 2025).

22. Khilko, M.I. (2021). Environmental safety as a fundamental component of national security. *Bulletin of Vasyl Stus Donetsk National University. Political Science Series*, 69–75. DOI: <https://doi.org/10.31558/2617-0248.2021.6.11>

Conflict of interest.

The authors declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

The article was received by the editors 30.03.2025.

The article is recommended for printing 01.04.2025.